

Nummer : 09-18.2014 (gewijzigd)

Onderwerp : Algemeen belangvaststelling Wet Markt en Overheid

Korte inhoud	: De gemeenteraad kan economische activiteiten van de gemeentelijke overheid aanwijzen die, vanwege het algemeen belang, worden uitgezonderd van de regels die gelden op grond van de Wet Markt en Overheid.
--------------	--

Uithuizen, 20 november 2014

AAN DE RAAD.

Inleiding

Per 1 juli 2012 is de Wet Markt en Overheid in werking getreden. Met de inwerkingtreding van deze wet is de Mededingingswet (Mw) aangevuld met hoofdstuk 4B dat regels stelt voor overheden en overheidsbedrijven. Aanleiding voor deze wet is de constatering dat overheden direct of indirect (via hun overheidsbedrijven) steeds meer economische activiteiten zijn gaan verrichten waarmee zij concurreren met de private sector.

De Wet Markt en Overheid is met het voorschrijven van een aantal gedragsregels erop gericht om te voorkomen dat overheden concurrentievervalsend werken of de marktwerking verstoren. Om ongewenste werking van de gedragsregels te voorkomen kan uw raad economische activiteiten aanwijzen waarvoor de gedragsregels niet van toepassing zijn. Dit voorstel strekt tot aanwijzing van een aantal economische activiteiten die daarmee buiten de werking van de gedragsregels vallen.

Wet Markt en Overheid

Om de positie van de overheid en private partijen op de markt evenwichtig te laten zijn, schrijft de Wet Markt en Overheid een viertal gedragsregels voor waaraan economische activiteiten van de overheid moeten voldoen:

1. integrale kostendoorberekening (artikel 25i, Mw):
Overheden moeten tenminste de integrale kostprijs van hun goederen of diensten doorberekenen aan de afnemers.
2. bevoordelingsverbod van overheidsbedrijven (artikel 25j, Mw):
Overheden mogen een eigen overheidsbedrijf niet bevoordelen boven andere ondernemingen waarmee dat overheidsbedrijf in concurrentie treedt.
3. gegevensgebruik (artikel 25k, Mw):
Indien een overheid ten behoeve van haar overheidstaken gegevens ontvangt, mag zij deze niet gebruiken voor economische activiteiten, tenzij deze gegevens ook aan derden beschikbaar kunnen worden gesteld.
4. functiescheiding (artikel 25l, Mw):
Voorkomen moet worden dat dezelfde personen betrokken kunnen zijn bij zowel de uitoefening van bevoegdheden als het verrichten van economische activiteiten.

Deze gedragsregels zijn in beginsel alleen van toepassing op overheidsactiviteiten die zijn te typeren als "economische activiteit". Hieronder moet worden verstaan het aanbieden van goederen of diensten aan derden op een bepaalde markt. Er bestaat, afgezien van onderstaande uitzonderingen, geen indicatie dat de economische activiteiten die de gemeente verricht niet in overeenstemming met de Wet Markt en Overheid worden uitgevoerd.

Uitzonderingen

Typische overheidsactiviteiten (bijv. vergunningverlening, het vaststellen van een bestemmingsplan) vallen niet onder het begrip "economische activiteit". Deze activiteiten worden immers niet in concurrentie met private ondernemingen aangeboden, nu deze alleen door de overheid (kunnen) worden verricht. De gedragsregels hebben dus geen betrekking op deze publiekrechtelijke taken en activiteiten.

De Wet Markt en Overheid maakt verder een uitzondering voor WSW-bedrijven (zoals Ability). Zolang het bedrijf de specifieke regels van de Wet Sociale Werkvoorziening hanteert, blijven de belangrijkste regels van de Wet Markt en Overheid buiten toepassing.

Daarnaast wijst de wet een aantal categorieën van economische activiteiten aan die uitgezonderd zijn van de gedragsregels. Het gaat daarbij om economische activiteiten:

- ten behoeve van de eigen overheid;
- voor andere overheden ter uitvoering van de publiekrechtelijke taak;
- ten aanzien waarvan een steunmaatregel is getroffen (deze activiteiten worden al beheerst door de staatssteunregels van de Europese Unie)
- of bevoordeling van overheidsbedrijven in het algemeen belang

Voor deze laatste categorie is besluitvorming van uw raad vereist. Op grond van artikel 25h, zesde lid Mw is het de gemeenteraad die vaststelt of bepaalde economische activiteiten of bevoordeling plaatsvinden respectievelijk plaatsvindt in het algemeen belang. Door de aanwijzing worden deze uitgezonderd van de bovengenoemde gedragsregels.

Aanwijzing activiteiten in het algemeen belang

Om te voorkomen dat toepassing van de gedragsregels tot onwenselijke situaties leidt, kan de gemeenteraad dus overgaan tot aanwijzing van activiteiten die naar het oordeel van de raad in het algemeen belang plaatsvinden. Deze aanwijzing dient gepaard te gaan met een zorgvuldige en deugdelijke motivering. Zo kan niet van algemeen belang worden gesproken, indien de markt zelf voorziet in het aanbod van de goederen en diensten. Evenmin wordt als algemeen belang aangemerkt het financieel of economisch belang van de overheid zelf. Er moet dus sprake zijn van een breder belang, zoals volksgezondheid, maatschappelijke zorg en welzijn of culturele activiteiten.

Voorgesteld wordt om de volgende activiteiten vanwege het algemeen belang uit te zonderen:

- A. verhuur en exploitatie van gemeentelijke sportaccommodaties (zowel binnen- als buitenaccommodaties)
- B. verhuur maatschappelijk vastgoed
- C. beheer en exploitatie van begraafplaatsen

D. ter beschikking stellen van dranghekken en andere middelen bij evenementen

Ad A

De verhuur en exploitatie van gemeentelijke sportaccommodaties dragen bij aan de betrokkenheid en gezondheid van burgers. Daarnaast vindt in dit kader veel vrijwilligerswerk plaats dat een belangrijke rol speelt in de sociale samenhang binnen de gemeente. Indien voor de verhuur en exploitatie kostendekkende tarieven in rekening zouden worden gebracht, betekent dat naar alle waarschijnlijkheid dat sport voor een breed publiek binnen de gemeente niet meer betaalbaar en toegankelijk zou zijn. Dit zou vervolgens ook een negatieve werking hebben op het vrijwilligerswerk waarvan veel sporters en sportverenigingen afhankelijk zijn.

Regelmatige sportbeoefening, inzet van vrijwilligers en versterking van de sociale samenhang binnen de lokale gemeenschap zijn doelstellingen die de gemeente beleidsmatig nastreeft en zijn te kwalificeren als algemeen belang. Sportaccommodaties die door de gemeente worden verhuurd en geëxploiteerd worden niet of nauwelijks door private partijen aangeboden. De gevolgen van aanwijzing voor private partijen is daarom zeer beperkt. Voorgesteld wordt om deze activiteit aan te wijzen als uitzondering.

Ad B

Het gaat hierbij om de verhuur van ruimtes en panden aan organisaties die in maatschappelijk opzicht van grote betekenis zijn (verenigingen, peuterspeelzalen, jeugd- en jongerenwerk). Als, in lijn met de gedragsregels, de integrale kostprijs in rekening zou worden gebracht, heeft dat naar alle waarschijnlijkheid ernstige gevolgen voor het voortbestaan van de organisaties die gebruik maken van de ruimtes en panden. Ook het vele vrijwilligerswerk dat in de sfeer van deze organisaties een belangrijke bijdrage levert aan de sociale samenhang en leefbaarheid komt daarmee ernstig onder druk te staan. De accommodaties die door de gemeente worden verhuurd worden niet of nauwelijks door private partijen aangeboden. De gevolgen van aanwijzing voor private partijen is daarom zeer beperkt. Voorgesteld wordt om deze activiteit aan te wijzen als uitzondering.

Ad C

De gemeente is op grond van de Wet op de lijkbezorging verplicht te voorzien in één of meer gemeentelijke begraafplaatsen. De gemeente Eemsmond heeft een aantal algemene en bijzondere begraafplaatsen in haar beheer. Daar zijn er echter ook begraafplaatsen die worden geëxploiteerd door derden (kerken of stichtingen). De gemeente zou hiermee in concurrentie kunnen treden. Het belang bij het betaalbaar houden van de mogelijkheid tot begraven op de gemeentelijke begraafplaatsen kan worden aangemerkt als een algemeen belang. Voorgesteld wordt om deze activiteit aan te wijzen als uitzondering.

Ad D

Deze activiteit valt onder de definitie van een economische activiteit. Er zijn ook private aanbieders van deze materialen. Vervolgens is de vraag of de uitvoering van deze activiteit voldoet aan de spelregels van de Wet Markt en Overheid. Daarvan is al geen sprake omdat de materialen om niet ter beschikking worden gesteld.

Het organiseren van evenementen draagt bij aan de leefbaarheid en de vitaliteit van de gemeente. Het levert een positieve bijdrage aan het imago van de

gemeente. Daarnaast worden bij de organisatie van evenementen veel vrijwilligers ingezet. Ook deze inzet draagt bij aan de sociale samenhang en leefbaarheid binnen de gemeente. Met het gratis ter beschikking stellen van de materialen ten behoeve van evenementen wordt het organiseren van evenementen gefaciliteerd en ondersteund. Indien de integrale kostprijs zou worden doorberekend, zou dat een negatieve werking op de organisatie van de evenementen hebben. Daarnaast moet worden opgemerkt dat het om niet ter beschikking stellen van de materialen historisch gegroeid is. De gemeente doet het al jaren en de ondernemers zijn hiervan op de hoogte.

Gelet hierop wordt voorgesteld om deze activiteit aan te wijzen als uitzondering.

Inventarisatie economische activiteiten.

Gelet op de omvang en complexiteit van het proces tot inventarisatie van alle economische activiteiten die de gemeente Eemsmond verricht, is ervoor gekozen om eerst de focus te richten op de economische activiteiten waarbij toepassing van de Wet Markt en Overheid zeer nadrukkelijk tot ongewenste gevolgen zou (kunnen) leiden. De zojuist genoemde economische activiteiten zijn de activiteiten die als eerste in het oog springen en waarvan eenvoudig geoordeeld kan worden dat deze in het algemeen belang worden uitgevoerd. Het aanwijzen van deze activiteiten borgt dat de maatschappelijk activiteiten die daarvan afhankelijk zijn op de bestaande voet voortgang kunnen hebben. Juist daarom wordt voorgesteld deze aan te wijzen.

Verder onderzoek kan ertoe leiden dat het college uw raad op een later moment vraagt om naast de reeds genoemde activiteiten andere activiteiten aan te wijzen. Daarnaast is het ook niet ondenkbaar dat nieuwe economische activiteiten door de gemeente zullen worden verricht die in aanmerking komen voor aanwijzing als bedoeld in artikel 25h, zesde lid, Mw.

Na besluitvorming zal het besluit bekend worden gemaakt door mededeling in de Ommelander Courant. Tegen dit besluit staan de reguliere mogelijkheden van bezwaar en beroep open.

Financiële consequenties

Het voorstel heeft geen financiële consequenties.

Voorstel

Voorgesteld wordt om op grond van artikel 25h, vijfde en zesde lid, van de Mededingingswet de volgende economische activiteiten aan te wijzen die plaatsvinden in het algemeen belang:

- verhuur en exploitatie van gemeentelijke sportaccommodaties (zowel binnen- als buitenaccommodaties)
- verhuur maatschappelijk vastgoed
- beheer en exploitatie van begraafplaatsen.
- ter beschikking stellen van dranghekken en andere middelen ten behoeve van evenementen.

Burgemeester en wethouders
van de gemeente Eemsmond,

M. van Beek, burgemeester

B.L. Meijer, secretaris